

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια
τὴν 18 Μαΐου 1969

Ὅμιλον

Κ. ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ - Δ. ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ
τραγουδοὶ : ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

Ευποκνη 19⁴

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγιο μου, όταν μπαίνομε σήμερα σ' ἓνα μπαζάλικο, σύγχρονο καὶ μοντερνισμένο μπαζάλικο καὶ τὸ βλέπομε καθαρό καὶ κομψό καὶ ἐφωδιασμένο σὰν φαρμανετο μὲ μπουκαλάκια καὶ κουτάκια πολύχρωμα, πηγαίνει ποτέ τὸ μυαλό μας, ἢ σκέψι μας, στὰ παλιὰ ἀθηναϊκὰ μπαζάλικα μὲ τὰ σαρδελλοβάρελα ἔξω ἀπὸ τὶς πόρτες, στὸ πεζοδρόμιο καὶ τοὺς ξυπόλητους μπαπαλόγατους ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ὅμοιογῶ ὅτι ὄχι. Ἐχομε τόσο συνηθίσει τὸν ἐμπολιτισμὸ τοῦ παντοπωλείου, πού ἔχομε ξεχάσει τελείως τὴν παλαιὰ τους εἰκόνα. Νὰ τί σοῦ ἴρθε σήμερα νὰ πιάσωμε κουβέντα μπαζαλίστικη ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θὰ σοῦ πῶ ἀργότερα γιὰτί. Γιὰ τὴν ὥρα ἔχομε νὰ κάνωμε μερικὲς διαπιστώσεις. Πρῶτα πρῶτα ἔφυγε ἀπὸ τὰ μπαζάλικα ἡ παλαιὰ τους ὄνομασία καὶ ἐπιγραφή ...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τὴν θυμᾶμαι. ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ. ΒΑΣΑΙΜΑ ΚΑΙ ΑΠΟΙΚΙΑΚΑ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄκριβῶς. Καὶ καὶ σ' ἐρωτᾷ : ποιὸς ἄνθρωπῆνος τοῦ λαοῦ καταλάβαινε τί σημαίνουν αὐτὲς οἱ δύο λέξεις : Ἐδώδιμα καὶ ἀποικιακά.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Κανένας βέβαια. Ὅμως εἶχανε συνηθίσει τὴν πινακίδα μὲ τὶς ἀρχαῖζουσες λέξεις καὶ όταν βλέπανε : Ἐδώδιμα καὶ ἀποικιακά, ξέρανε πὼς ἦτανε μπαζάλικο καὶ μπαίνανε μέσα ζητώντας ἐλιές ἢ τυρὶ ἢ ρέγγες ἢ λάδι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὑπάρχει κι' ἓνα σχετικὸ ἀνεῖδοτο μ' αὐτὴν τὴν ἱστορία. Ἐνας ἐπαρχιώτης πού βρισκότανε στὴν Ἀθήνα, τύπος λαϊκὸς καὶ ἀγράμματος, εἶδε τὴν σχετικὴ πινακίδα καὶ μπήκε στὸ μπαζάλικο καὶ ζήτησε : Μισὴ ὀνῶ ἐδώδιμα καὶ ἑνατὸ δράμι ἀποικιακά...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μέ τό δόκιο του ό χριστιανός. Είδε μαγαζί μέ βαρέλια απέξω
καί φύλλα μπακαλιάρου κρεμασμένα σάν κουρτίνες στήν πόρτα
κατάλαβε πώς είναι μπακάλικο καί θέλησε νά δοκιμάση τί νά ήτανε
αυτά τά έδώδιμα καί άποικιακά.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Όμως στά χρόνια μας ή πινακίδα αυτή έλλαξε καί μπήκε μιá πολύ
λογικώτερη καί όχι καθαρευουσιάνικα σχολαστική. Τώρα διαβάζομε
παντού : ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ. Καί τώρα θά σου άπαντήσω σ' ένε-
νο πού μ' έρώτησες πριν από λίγο. Πως μου 'ρθε ν' άνοιξω σήμερα
κουβεντολόϊ μπακαλίστινο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί, αλήθεια, πως σου ήρθε αυτή ή σαρδελλομυρωδάτη έμπνευσις ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά σου έξηγήσω : Ήρθε προχθές καί μ' έπεσκέφθηκε ένας παλαιός
άθηνατος μέ τρεις ιδιότητες παλαιού : Πρωτον παλαιός άθηνατος,
παλαιός έμπορος του είδους αυτου καί παλαιός φίλος, ό Σπύρος
Καραλής, πού είχε τό περισπούδαστο μαγαζί του στα Καφετζα τό
περίφημο ζαντράλ. Ό Σπύρος Καραλής λοιπόν μου θυμίσε τόν πα-
πού του σημερινού θανόπουλου, πού είναι καί παπούς των παντοπω-
λείων.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μέ έλλα λόγια του θανόπουλου τό μπακάλικο είναι πολύ παλιό.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Άρκεϊ νά σου πω ότι στα 1900 πήρε φωτιά καί κάηκε ολόκληρο.
Ήτανε στήν όδόν Διόλου άπέναντι σ' ένα ζαχαροπλαστετο σημερινό
Κ ρ τ ν ο ς. Τό μαγαζί καί φυσικά όλο τό έμπόρευμα αποτεφρώ-
θησαν, μά ό παπού θανόπουλος δέν τά βαζε κάτω. Σ' ένα χρόνο στα
1905, είχε άνοιξει άκριβώς άπέναντι τό καινούργιο του παντοπω-
λειτο, δίπλα στό φαρμακετο του Κρίνου...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ό Κρίνος ήτανε τότε φαρμακετο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό μεγαλύτερο φαρμακετο τής μικρής τότε Άθήνας. Κρίνος ήταν
τό όνομα του φαρμακοποιου. Όταν πέθανε ό Κρίνος, τό φαρμακε-
του έγινε ζαχαροπλαστετο καί εξακολούθησε νά κρατᾷ τό όνομα
του Κρίνου, μά μέ τήν σημασία του λουλουδιου : ό κρίνος !

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κατάλαβα. 'Ο θανόπουλος λοιπόν άνοιξε καινούργιο μαγαζί μετά τήν άποτέφρωσι του πρώτου.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τί μαγαζί ; Τό μπακάλικο τής καινοτομίας. "Ήτανε πρώτη φορά πού δλοι οί υπάλληλοι φορούσανε ξσπρη ποδιά και παπούτσια
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Παπούτσια ; Γιατί ; "Εως τότε δέν φορούσανε παπούτσια οί υπάλληλοι στά παντοπωλετα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οί μεγάλοι υπάλληλοι φορούσανε βέβαια, μά οί μικροί, οί μπακαλόγατοι δπως τούς λέγανε τότε, γυρίζανε ξυπόλητοι στό κατάστημα. 'Ο παπύς δ θανόπουλος τούς έντυσε. Αύτή ήτανε ή πρώτη του καινοτομία. 'Η δεύτερη ήτανε δτι παρουσίαζε τά τρόφιμά του σέ πακέττα, έτοιμα. Μισή όκιά ρυζι ήθελε κάποιος. Μιά όκιά ζάχαρι ένας άλλος... Μάλιστα κύριε. Τό σχετικό πακέττο ήτανε έτοιμο, δεμένο και περιποιημένο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θαντάζομαι δτι ή καινοτομία θά ένθουσίασε τούς άθηναίους.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπα ! Καθε άλλο. 'Η αντίδρασις ήτανε μεγάλη. Μου έλεγε δ Σπύρος δ Καραλής δτι οί πελάτες του θανόπουλου, οί αξιόλογοι πελάτες δηλαδή, δπως δ βαθύπλουτος Σταμπουλόπουλος, ψηλός τύπος άριστοκράτη μέ τό έξφογό του έγγλέζικο κοστούμι, όταν του 'δωσε δ θανόπουλος έτοιμο τό πακέττο μέ τό ρυζι, του ειπε : Τί 'ναι αυτό θανόπουλε ; Γουροθνι στό σακκι θά πάρω ; 'Εγώ θέλω νά βλέπω τί μπαίνει μέσα στήν σακκουλα...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί δέν του εξήγησε δ θανόπουλος δτι μ'αυτόν τόν τρόπο γινότανε πιο σύντομη ή διαδικασία και έξυπηρετείτο καλύτερα δ πελάτης ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι μόνο του εξήγησε μά τόν κατέβασε στό υπόγειο, ένα άπέραντο υπόγειο του μαγαζιού και του έδειξε τό τμήμα συσκευασίας πού ειχε όργανώσει. 'Υπάλληλοι μέ καθαρές λευκές ποδιές έξύγιζαν άλάτι, ζάχαρι, ρυζι, φασόλια, ρεβίθια και τά συσκευάζανε σέ κομψά πακέττα. Τότε δ Σταμπουλόπουλος έπείσθηκε ...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Νά για στάσου... Αυτό τό επώνυμο Σταμπουλόπουλος κ'άπου, τό
έχω ακούσει. "Έχομε μιλήσει ποτέ γι' αυτόν ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Γι' αυτόν όχι. Για τήν κόρη του όμως ναι.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Για τήν κόρη του Σταμπουλόπουλου ; Τί ήτανε αυτή ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Κόρη του πλουσιωτάτου άθηναίου Σταμπουλόπουλου. "Ήτανε καταπλυ-
κτικά όμορφη και είχε μιá κορμοστασιά...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Ξέρω, ξέρω. Τώρα θυμήθηκα. 'Η Αικατερίνη Σταμπουλοπούλου ήτανε
ή κοπέλλα πού ποζάρισε στόν γλύπτη Δρόση για νά κάνη τό άγαλμα
της θεάς 'Αθηνάς πού βρίσκεται πάντα στην 'Ακαδημία. Τόσες
χιλιάδες άθηναίοι περνανε άπ' έκει κ'άθε μέρα και κανένας άσφα-
λως δέν θά ρώτησε ποτέ : Ποιός έχει κάνει αυτό τό άγαλμα ;
Ποιά γυναίκα έχρησιμοποιήθηκε για μοντέλλο ; 'Η Αικατερίνη
Σταμπουλοπούλου. Και μά τήν αλήθεια, δίκαιο ήτανε για τήν θεά
'Αθηνά, τήν θεά της 'Αθήνας, νά ποζάρη κόρη άθηναία.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Γι'άγιο μου πιάσαμε τήν λίσσα και καν'να παληό τραγούδι δέν
είπαμε...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Θα μάς πη τώρα ή φίλη μας Κλειώ Δενάρδου τήν Καρμέλλα. Τήν
θυμῆσαι βέβαια. "Ήτανε ένα από τά ωραιότερα ίταλικά τραγούδια
πού γυρίσανε όλον τόν κόσμο.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ   (Τραγούδι μέ συνοδεία πιάνου)

Τ' άπαλό, τ' άνοιξιάτικο βράδυ
ή ψυχή μου άνοίγει πλατειά,
μεθυσμένη πετῆ στό σκοτάδι
πού φωτίζει ή γλυκειά σου ματιά
Τ' άγεράκι τά φύλλα χαϊδεύει
και χαρούμενο αρχίζει σκοπό
και πετώντας σιμά μου γυρεύει
νά σοῦ πη πώς θερμά σ' άγαπῶ !

"Έλα γλυκειά - στην μικρή κυρωμένη φωληά
πού μυστικά - θά μεθύση μέ χίλια φιλιά.
'Η γη ρουφῆ - τό σκοτάδι πού πέφτει βαθύ
έλα κρυφά - μή φοβῆσαι κανείς νά μάς δῆ !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγκο μου καλή ήτανε ή καρμέλλα καί μάς έφερε πίσω σέ παληές έποχές μά πρέπει νά πουμε κατι ακόμα γιά τόν παπού τόν θανό-
πουλο.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καρμιά καινούργια καινοτομία ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι, μά θέλω νά σοϋ πω ότι τό μαγαζί του, είχε γίνει ένα από τ'αξιολόγητα της 'Αθήνας. θυμάσαι πού λέγαμε προχτές ότι γύρω στά 1905 είχανε επισκεφθει τήν 'Αθήνα Ρουμάνοι φοιτηταί

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί. Καί λέγαμε μάλιστα ότι φορούσαν κατι, μπερέ κι' έπειδή φωνάζανε : Τραγιάσκα Μικρέτσια...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λοιπόν οι ξεναγοί των Ρουμάνων φοιτητών, αφού πήγανε τους επί-
σκέπτες στην 'Ακρόπολι καί στά Μουσεία μας, καταλήξανε καί
στοϋ θανόπουλου.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Στο μαπακάλιο της οδου Αιόλου ; Τί νά δοϋνε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τήν οργάνωσι του καταστήματος. 'Ο θανόπουλος ο παπους κολα-
κεύτηκε πολύ. Στή μέση του μαγαζιου υπήρχε ένα τεράστιο μαρ-
μάρινο τραπέζι όπου τρώγανε τό μεσημέρι οι υπάλληλοι. Καί
ο θανόπουλος στέλνει καί φέρνει από ένα φουρνο εικοσι φραν-
τζόλες φωμί, ανοίγει κι' ένα βαρέλι - βαρέλι Γιάγκο - μαυρο
χαβιάρι καί φέρνει διάφορα πουκάλια κρασιά καί μπυρες καί
καταλαβαίνεις τί ένθουσιασμός έπεκράτησε...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Μπορούσε νά μήν επικρατήσει ; "Εναβαρέ λι μαυρο χαβιάρι διέθε-
σε ο φάρα παπους των παντοπωλείων ! Μπορούσαν νά μήν ένθουσι-
αστούν οι νεαροί Ρουμάνοι φοιτηταί ; Θαντάζομαι ότι θά βγή-
κανε στους δρόμους χοροπηδώντας...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγκο έκανε διάνα ! Έίναι γνωστό στους παληούς άθηναίους
ότι βγαίνοντας μισ ομεθυσμένοι από τό μαπακάλιο οι ρουμάνοι
φοιτηταί βρήκανε ένα οργανάκι, μά ρομβία πού έπαιζε τί άλλο,
τόν χορό τότε της μόδας μά πόλνια καί μάλιστα γνωστή τους
πόλνια,

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στάσου, στάσου, στάσου... ξέρω ποιά πόλια έννοεις. Τήν περίφημη φραντσέζικη πόλια : Λά Τονκινουάξ. Οί γαλλικοί της στίχοι είναι καταπληκτικοί, γεμῖτοι χιουμορ καί λογοπαίγνια καί ἔσως ἔσως γι' αὐτό μιά τέτοια πόλια μέ ὑπονοούμενα εἶχε πιάσει τόσο πολύ. Δυστυχῶς στήν Ἀθήνα, εἶχε πολύ καιούς καί ἄτεχνους στίχους ἀπό ἡἄποιον αὐτοσχέδιο στιχουργό τῆς Σμύρνης ὀνόματι Σιδερῆ. Ὅμως μ' ὄλο πού οἱ στίχοι ἦτανε ἀπαίσιτοι, τό τραγουδι τῆς Τονκινουάξ, μέ τίτλο : Ἡ Κικῆ καί ἡ Κοιώ, ἔπιασε καί στήν Ἀθήνα καί σ' ὄλη τήν Ἑλλάδα καί τραγουδιότανε ἐπί σειράν ἐτῶν.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄς μᾶς τήν θυμίσῃ τώρα λοιπόν ἡ καλή μας φίλη ἡ Κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Τραγουδι μέ πιάνο)

Μπαίνω σ' ἓνα περιβόλι - βλέπω μιά μικρή ξανθή
 τήν ρωτῶ γιά τ' ὄνομά της - καί μου λέει τήν λέν Κικῆ
 Βλέπω μιά μελαχροινουθλα - μ' ἓνα βλέμμα ἐρωτικό
 τήν ἐρώτησα κι' ἐκείνη -- καί μου 'πε πώς τήν λέν Κοιώ.

Μά θαρρῶ πώς θά τά μπλέξω
 μέ τήν Κικῆ, μέ τήν Κοιώ ποιάν νά διαλέξω
 τήν Κικῆ τήν ἀγαπῶ
 μά μ' ἀρέσει κι' ἡ Κοιώ.

Ἐχει ἓνα στοματάκι - ἡ ξανθή νά σᾶς χαρῶ
 βελουδένιο μαγουλάκι - κι' ἀσπροπάχουλο χεράκι
 μά καί ἡ μελαχροινουθλα - μέ τήν φλογερῆ ματιά
 καί μέ τά καμώματά της - μου ἐπῆρε τήν καρδιά.

Μά θαρρῶ πώς θά τά μπλέξω
 μέ τήν Κικῆ, μέ τήν Κοιώ ποιάν νά διαλέξω
 τήν Κικῆ τήν ἀγαπῶ - μά μ' ἀρέσει κι' ἡ Κοιώ.

Πλησιάζω τήν ξανθοῦθλα - καί της λέω σιγαλά
 πώς ἀπ' τήν μελαχροινουθλα - ἔχω χάρδια κιό πολλά
 καί στήν ἄλλην, ἔδια λέγω - μά εἶναι λουρδα καί τρελλή
 πού μέ τρέλλαγε μ' αὐτά της, καί τήν ἀγαπῶ πολύ.

Μά μέ νοιώσανε κι' οἱ οὐο
 καί μ' ἓνα τρόπο κωμικό μου 'παν νά φύ'ω
 κύριε μέ τόν παναμῆ
 τράβα σ' ἄλλον μαχαλῆ !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Για νά φύγωμε Γιαγνο από τά μπαάλια καί νά πουμε κατι άλλο, ξέρεις γιατί τόν τόπο μας, τήν 'Ελλάδα τήν αποκαλοῦμι καμμιά φορά Ψωροκώσταινα ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ψωροκώσταινα... Βέβαια. Κάποτε ἔχομε μιλήσει γιά τήν Ψωροκώσταινα... Νομίζω πώς ἡ Ψωροκώσταινα αὐτή, ὑπῆρξε πραγματικά καί ζοῦσε... γιά βόηθα με λιγάκι γιατί μου διαφεύγει...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ζοῦσε στό Ναύπλιο τόν καιρό τοῦ Καποδίστρια.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μάλιστα, μάλιστα. Ἦτανε μιά φτωχή χήρα, ἐνός Κατζη Κώστα 'Αἰβαλιώτη, πού εἶχε ἔλθει ἀπό τό 'Αἶβαλη τῆς Σμύρνης πρόσφυξ στό Ναύπλιο, τήν πρωτεύουσα τότε τῆς ἐλεύθερης 'Ελλάδας

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Αιφρβώς. Κι' ἐπειδὴ ἦτανε πολύ φτωχή καί ^{ξενόπλενε} ~~ἀποκαλοῦσαν~~ γιά νά ζήσῃ τήν αποκαλοῦσανε Κώσταινα - σάν χήρα τοῦ Κατζη Κώστα - καί μάλιστα σικωπτικά Ψωροκώσταινα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό βαπτιστικό της ὄνομα ἦτανε Πανωραία, μά ὅλοι στό Ναύπλιο τήν ξέρανε Ψωροκώσταινα. Μά δέν θυμᾶμαι γιατί τό παρατσουκλι της αὐτό : Ψωροκώσταινα ἐπεξετάθη καί κόλλησε γιά ὅλη τήν 'Ελλάδα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διότι ἡ Πανωραία ἡ Ψωροκώσταινα, πού εἶχε ἀναλάβει νά πλένη τά ρούχα τῶν στρατιωτῶν τῆς μικρῆς σταρτωτικῆς δυνάμεως τοῦ Ναυπλίου...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μάλιστα. Τώρα τό θυμήθηκα. Ἐκέρδιζε μιά δύο δραχμές τήν ἡμέρα καί ἀπό τά χρήματα αὐτά κατάφερνε νά συντηρῇ τρία τέσσερα ὄρφανά. Κάποτε λοιπόν, ὅταν ἔγινε ἕνας ἔρανος στό Ναύπλιον γιά τούς πρόσφυγες τῆς Κρήτης τοῦ 1828, ἐνῶ οἱ πλούσιοι τοῦ Ναυπλίου ἀπέφυγαν νά δώσουν χρήματα, ἡ φτωχή Ψωροκώσταινα ἔδωσε ἀπό τό ὑστέρημά της τέσσερις δραχμές. Φυσικά αὐτό τό γεγονός τό παρέλαβαν οἱ ἐφημερίδες τοῦ Ναυπλίου καί τό σχολιάσανε : Καθ' ἦν στιγμή οἱ ἐκ τῶν ἐλλήνων εὐποροὶ ἀπέφυγον νά συνεισφέρουν εἰς τόν ἔρανον, ἡ πάμπτωχος Ψωροκώσταινα ἔδωσε διὰ τήν ἑτέραν Ψωροκώσταιναν, τήν πατρίδα 4 δραχμάς.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό είναι. Κι' από τότε η Ελλάδα έλέγετο : δευτέρα Ψυροκώ-
σταινα πού είχε ανάγκη από έράνους για νά ζήσει.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί είναι τόσο έντονη η παρομοίωσις, ώστε τό παρατσουκλι Ψυρο-
κώσταινα έκόλλησε για πάντα στην Ελλάδα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Η Ψυροκώσταινα ήτανε από τούς πρώτους τύπους πού έφησαν έπο-
χή. Καί δεύτερος τύπος, ήτανε επί "Οθωνος ο Σπυριδιώνης, ένας
λογικός καμπόνηρος μισότρελλος.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τί σοῖ αντιφάσεις είναι αυτές ; λογικός καί μισότρελλος ; πώς
γίνεται ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γίνεται διότι όπως μαθαίνομε τήν δράσι του από τίς έφημερίδες
της έποχής - 1835 - η εμφάνισί του ήτανε εμφάνισις τρελλού
για τά σίδερα, ενώ οι πράξεις του είχαν τήν λογική της αντι-
δράσεώς του κατά τών βαυαρών του "Οθωνος.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τί φοροῦσε δηλαδή ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάποιος ξένος, φιλέλληνας αξιωματικός είχε πεθάνει καί του
έδωσαν από τό σπίτι του μιά πράσινη στρατιωτική στολή. Ο
Σπυριδιώνης της κόλλησε έπωμίδες χρυσές, γαλόνια άσημένα καί
χρυσά, ένα σωρό τενεκεδένια παράσημα καί γύριζε στους δρόμους
άπαγγέλλοντας στίχους : "Ω Αθήνα πρώτη χώρα - τί γαιδάρους
τρέφεις τώρα. Πρώτα είχες φιλοσόφους - Τώρα τρέφεις παληαν-
θρώπους.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ 'Ο Σπυριδιώνης ! Είναι αυτός πού κάθε τελευταία 'Απόκριση
όταν ξημέρωνε Καθαρή Δευτέρα, έγύριζε καί παρώτρυνε τούς 'Α-
θηναίους νά πάνε στίς στήλες του 'Ολυμπίου Διός για τά Κού-
λουμα : Νασκαράδες καί πολῦται, στίς κολώνες νά βρεθῆτε,
μέ προμμύδια καί λαγάνες - καί κρασί μέ νταμιζάνες ! Αύτός
δέν ήτανε ο Σπυριδιώνης ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αύτός. Κάποτε η Αστυνομία τόν είχε βαρεθεῖ καί τόν έπιασε
καί τόν έξώρισε στην Αίγινα για νά λείψη άπ' τήν 'Αθήνα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

ΤΟΥ εἶπε μάλιστα ὁ διευθυντής τῆς Ἀστυνομίας : Νά μὴν ξαναπατήσουν τὰ πόδια σου τὸ χῶμα τῆς Ἀθήνας. Καί ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἐβδομάδα ὁ Σπυριδιώνης βρισκότανε πάλι στὴν Ἀθήνα. Οὐσιμὰ τὸν πιάσανε πάλι καί τὸν πήγανε στὴν Ἀστυνομία. Ὁ διευθυντής τὸν ρώτησε αὐστηρὰ : Δέν σοῦ εἶπα νά μὴν ξαναπατήσουν τὰ πόδια σου τὸ ἀθηναϊκὸ χῶμα ; Τότε ὁ Σπυριδιώνης πού φοροῦσε καὶ τι ὑπερμεγέθεις ἄρβυλες, ξένες πρὸς τὰ πόδια του, ἔβγαλε τίς ἄρβυλες καί εἶπε στὸν διευθυντὴ τῆς Ἀστυνομίας : Ὅριστε κύριε Διαφεντή. Μέσα στὰ παπούτσιά μου ἔχω βάλει χῶμα ἀπὸ τὴν Αἴγυνα. Ἔτσι πατῶ χῶμα αἰγινίτικο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Μάλιστα. Δέν ἔχω λοιπὸν δίκαιο νά λέω ὅτι ὁ Σπυριδιώνης ἦτανε τρελλὸς λογικὸς ; Ὅμως νομίζω πὼς εἶναι καιρὸς νά θυμηθοῦμε καί κανένα παλαιὸ τραγοῦδι Γιάγιο. Ἔχεις τίποτε στὸ μυαλό σου ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Μιὰ μεγάλη ἐπιτυχία, ἓνα γαλλικὸ τραγοῦδι : Πούρ ἔν πέ ντ' ἀμούρ, πού εἶχε μεταφρασθεῖ καί στὴν Ἀθήνα καί τὸ τραγουδοῦσανε παντοῦ. Ἡ φίλη μας ἡ Κλειώ καί ἀγαπητὴ μας συνεργάτις θά μᾶς τὸ τραγουδήσῃ.

ΔΕΝΑΡΔΟΥ

(Τραγοῦδι μὲ συνοδεία πιάνου)

Μέσα στὸ θεότρελλο Παρίσι
βρίσκεις συντροφιά - τὴν ὀμορφιά
κι' ἡ γυναίκα πού θά σ' ἀγαπήσῃ
μέσα στὴν καρδιά σου θά μιλήσῃ.

Λίγη ἀγάπη - ἀγάπη ἀληθινή
δίνει τόση γλύκα στὴν φωνή
καί τὴν εὐτυχία σου χαρίζει
ὅταν σ' ἀγαπῶ σου φιθυρίζει.

Νά γι' αὐτά τὰ λόγια τ' ἀπαλά
ὅταν φιθυρίζονται δειλά,
πόσοι τὴν ζωὴ τους δέν τὴν χάνουν
φτάνει νάτ' ἀκούσουν κι' ἄς πεθάνουν.

Δῶρο εἶν' ἡ γυναίκα ἀπὸ τὴν φύσει
 δῶρο ἐρωτικό καὶ στοργικό
 ἡ ζωὴ τὴν ἔχει ζωγραφίζει
 τὴν μονοτονία της νὰ σβῆσῃ.

Λίγη ἀγάπη - ἀγάπη ἀληθινὴ
 δίνει τόση γλύκα στὴν φωνή... κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάλιστα. "Ὅμως αὐτὴν τὴν ἰδιαίτερη προτίμησι πού δείχνανε οἱ
 ἄθηναῖοι στὰ ξένα τραγούδια, δέν μποροῦμε νὰ τὴν ἀποκαλέσωμε
 ξενομανία...

~~ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ~~

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

"Ὁχι βέβαια, γιατί γιὰ νὰ πιάσῃ ἓνα ξένον τραγούδι στὴν Ἀθήνα
 θὰ ἔπρεπε προηγουμένως νὰ εἶχε γίνει ἐπιτυχία καὶ σέ τόσες
 ἄλλες χώρες τῆς Εὐρώπης τουλάχιστον. Καὶ νὰ λάβῃς ὑπ' ὄψιν σου
 Δημήτρη, ὅτι τότε δέν ὑπῆρχε ἡ εὐχέρεια τοῦ δίσκου καὶ τοῦ
 ραδιοφώνου γιὰ νὰ ἐπιβληθῇ ἓνα τραγούδι. Τότε ἡ ἐπιτυχία ἦ-
 τανε ἀπείρως δυσκολώτερη καὶ τὸ τραγούδι πού γινότανε ἐπιτυ-
 χία, εἶχε ἀναμφισβήτητα τὴν ἀξία του.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ἄσφαλῶς. Ἄλλως τε αὐτὴν τὴν ξενομανία πού λέμε, δέν μπο-
 ροῦμε ν' ἀρνηθοῦμε ὅτι τὴν χρωστοῦσε ὁ ἄθηναῖος στὴν ἐπιθυμία
 τῆς προόδου. Καταλάβαινε τὴν ἀνάγκη νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὰ τραγού-
 δια τῆς ἐποχῆς του : Πρωῖαν τὴν εἶδον, μαλλιὰ ξεπλεγμένα,
 στούς ὤμους ριγμένα καὶ εἶπον εὐθύς...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Καὶ ἤθελε ν' ἀκούσῃ κἀτι πιὸ σύγχρονο, κἀτι πιὸ μοντέρνο.
 Κι' αὐτό μᾶς τὸ ἀποδεικνύει γύρω στὰ 1910, ἐδῶ κι' ἐξήντα
 χρόνια ἓνα συγκλονιστικό γεγονός. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη λανσάρε-
 ται ἓνας νέος χορὸς στὴν Ἀργεντινὴ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τὸ ταγιό !

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Ἄκριβως, τὸ ταγιό. Καὶ δέν προφταίνει νὰ περάσῃ ἓνα ἐξά-
 μηνον καὶ πρὶν ἀπὸ τὰ 1911, τὸ ταγιό εἰσβάλλει στὴν Ἀθήνα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

πραγματικὴ εἰσβολή. Ἐχάλασε ὁ κόσμος, ὅχι μόνο στὴν Ἀθήνα
 μὰ σ' ὅλον τὸν κόσμο, γιατί τὸ ταγιό ἐθεωρήθηκε χορὸς ἔσειμος

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Οί ήθικολόγοι της εποχής επανεστάτησαν. "Οχι ταγινό... Νά καταργηθῆ, νά έξοβελισθῆ, νά απαγορευθῆ αὐτός ὁ χορός...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί ὅλοι ὅσοι κατεφέροντο κατά τοῦ νέου χοροῦ, τοῦ ταγινό, βρήκανε τότε συμπαραστάτη τους τόν Πάπα, πού ἀπό τό Βατικανό κατεκεραύνωσε τό ταγινό. Στήν Ἀθήνα πολλοί γονεῖς ἀπηγόρευσαν στά κορίτσια τους νά μάθουν ταγινό. Τά χρονογραφήματα τῶν ἡμερῶν εἶχαν διαιρεθεῖ σέ δύο ἀντίθετες πλευρές. Τά περισσότερα ἐναντίον τοῦ ταγινό καί μερικὰ πού ἔβλεπαν τήν πραγματικότητα καί λέγανε : Μ' ὅλες τίς απαγορεύσεις, ὁ νέος χορός θά ἐπιβληθῆ

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί δέν ὑπάρχει τίποτε τό καλύτερον γιά τήν ἐπιβράτηση μιᾶς ἰδέας παρά ἡ ἐναντίον της καταπραυγή. θέλεις νά σοῦ κάνω ἕνα παραλληλισμό : "Ὅτι καυγάς ἔγινε στά 1910 γιά τό ταγινό, ἔγινε καί τώρα προσφάτως γιά τήν μίνι φοῦστα. "Ὅμως καί τό ταγινό ἐπεβλήθη καί ἡ μίνι φοῦστα θά δέν μᾶς κάνει σήμερα καμμιά

~~ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ~~ ἐντύπωση.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἄς θυμηθοῦμε τό πρῶτο ταγινό Γιάγιο. Ξέρεις ποιό ἦτανε :

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Γίνεται νά μήν ξέρω : Τό περίφημο : "Ἐλ Τσόκιο, πού ζῆ ἔξηντα ὀλόκληρα χρόνια. Γιατί μ' ὄλο πού ἐγράφησαν χιλιάδες, δεκάδες χιλιάδων ταγινό σ' ὅλες τίς χώρες ἀπ' ὅλους τοὺς συνθέτες, τό πρῶτο ἐκεῖνο ταγινό τό "Ἐλ Τσόκιο, ξαναλαοσφάρεται τώρα μέ ἕλλον τίτλο, μέ τίτλο ἐγγλέζικο : Τῆ Κίς ὅφ φάϊερ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δῆ Κίς ὅφ φάϊερ - τό φιλί τῆς φωτιᾶς. Τότε λοιπόν, ἀφοῦ ξαναγίνεται τῆς μόδας ἐκεῖνο τό πρῶτο ταγινό, μ' ὄλο πού συμπληώνει σχεδόν ἔξηντα χρόνια ζωῆς, ἀξίζει πραγματικά νά μᾶς τό θυμίσῃ ἡ κλειώ μέ τοὺς πρώτους στίχους του.

ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Τραγουδί μέ συνοδεία πιάνου)

"Ἐνας χορός μᾶς ἦρθε ἀπό τήν Ἀρτζεντίνα πού ἀναστατώνει τήν ζωή μας στήν Ἀθήνα ἕνας χορός πού μέ τό τέμπο τό ἀργό του

τρελαίνει κόσμο στην 'Αμερική του πότου.

Δέν είναι βάλς, δέν είναι πόλκα ούτε μαζούρκα
καί οί σμενόντυφοι τόν βλέπουνε μέ φούρκα
είναι χορός πού τούς δρίζοντες άνοίγει
καί τά ζευγάρια σμίγει
στ'άλήθεια τρυφερά !

"Ένα ταγκό, τόν κόσμο πονηρεύει
καί όποιος δέν χορεύει
τούς άλλους θά ζηλεύη

Ένα ταγκό, τόν έρωτα ~~αφαιρεί~~ θεριεύει
καί φέρνει μέσα στην ζωή μας τήν χαρά.

Ταγκό τόν λέν - ταγκό 'ναι τ'ένομά του
καί είναι άργά - κι'άπλά τά βήματά του
ό παβαλλιέρος κρατά στην άγκαλιά του
τόν έρωτά του - τόν π'έρωτά του

Ταγκό τόν λέν - σ' 'Ανατολή καί Δύσι
κι'άληθινά, μπορεί νά μας μεθύση
νά μας χαλίση καί νά μας νανουρίση
μ'ένα σιοπό

πού φιθυρίζει : Σ'άγαπώ !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τώρα θά σου κάνω μιάν αποκάλυψη φιάγιο... Ποιός νομίζει
ότι χόρεψε τό πρώτο ταγκό στην 'Αθήνα ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μή μου πης ότι έχεις καί όνόματα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι'όμως έχω. 'Υπήρχαν τότε στην 'Αθήνα δύο ξένοι χορευταί.
'Ο ένας ήτανε έγγλ'ζος, ό Νιοθλαντ. Τόν είχανε φέρει από
τήν 'Αγγλία μερικές άθηναϊκές οίκογένειες σαν οργανωτική
άποστολή του εύρωπαϊκού χορού. Τόν είχαν φέρει γιά νά διορ-
γανώνη τά διάφορα γ κ ρ ο ύ π πού μαθαίνανε χορό στα άρι-
στοκρατικά χοροδιδασκαλεία όπως του 'Ανδρεοπούλου πού ήτα-
νε ξέρεις πού ; Δίπλα στην Λυρική Σκηνή, στην όδόν 'Ακα-
δημίας. 'Ο Νιοθλαντ λοιπόν έδίδαζε ταγκό στίς 'Αθηναίες
κι'άλλος ένας πού άσφαλώς τόν θυμάσαι καί σύ Γιάγιο, ό
ρουμλινος χορευτής έβλλυ Μπαρνούιλλιέρο. Αύτός είχε ~~αφαιρεί~~

φτάσει στην 'Αθήνα σάν νούμερο σέ κάποιο καμαρέ καί... κόλλησε
 στην 'Αθήνα, έγινε Έλληνας υπήκοος όπως καί ό Νιοσλαντ αλλως τε
 ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ωστε αύτοί οί δύο λανσάρανε τό ταγινό ; 'Ο Νιοσλαντ καί ό Μπαρ-
 κουϊλλιέρο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αύτοί οί δύο καί λίγο άργότερα κι'ένας τρίτος, πού τόν ξέρομε
 καλέ υλοι μας, ό μακαρίτης ήθοποιός Γεώργος Πλούτης...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Ο Πλούτης ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο Πλούτης μάλιστα, ό όποτος ξεκίνησε τήν καριέρα του σάν φελά
 ορευτής καί άργότερα έγινε ήθοποιός του μουσικού θεάτρου.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δημήτρη μου, ώρατα είναι όλα αυτά, μά νομίζω ότι ή ώρα μας
 πέρασε...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διακρίπτομε λοιπόν τήν φλυαρία μας καί τά ξαναλέμε τήν έρχό-
 μενη Κυριακή, τήν ίδια πάλι ώρα .